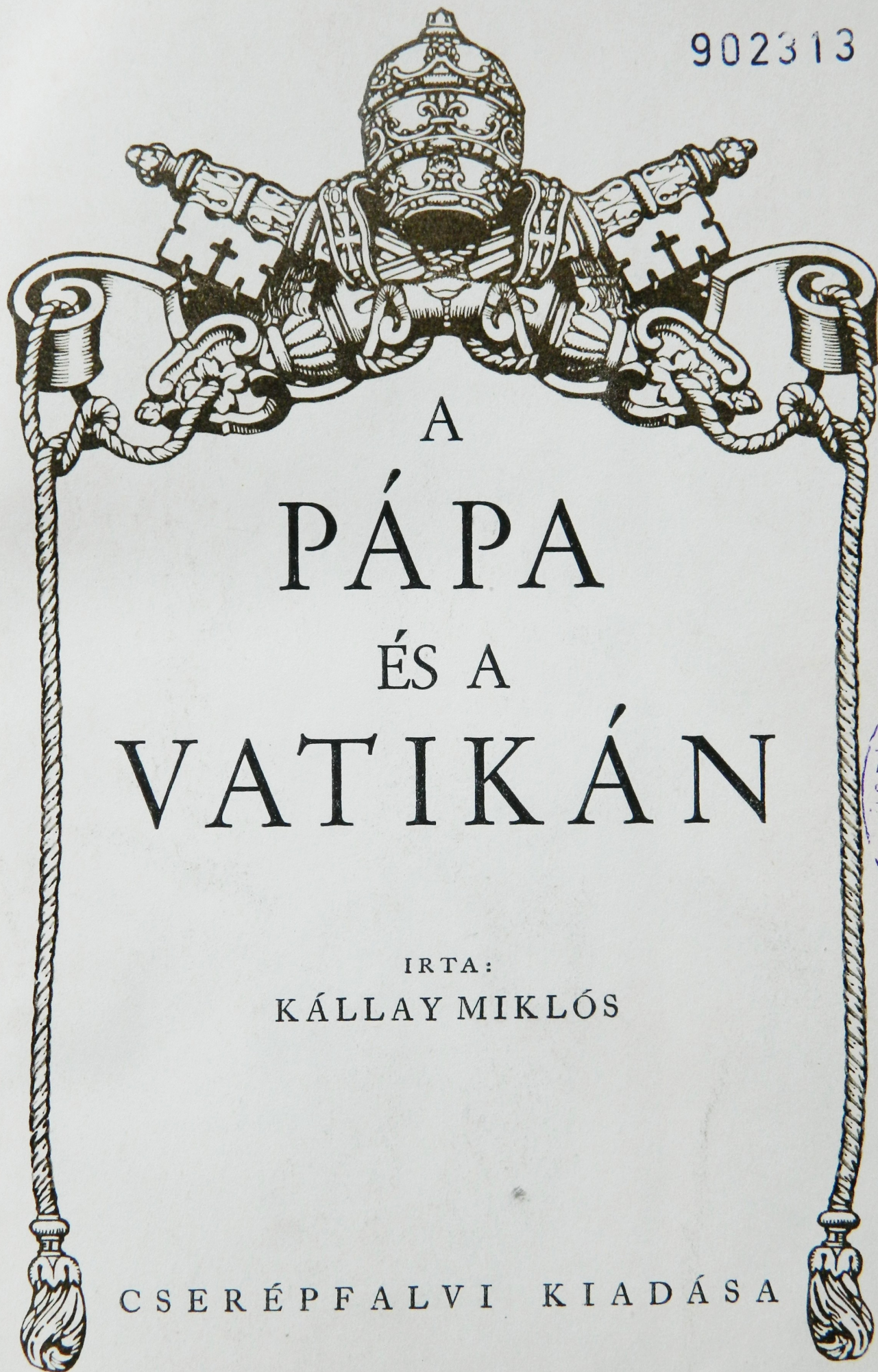

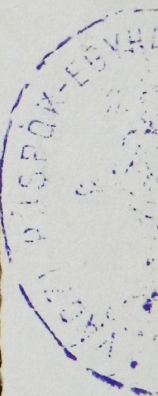
902313

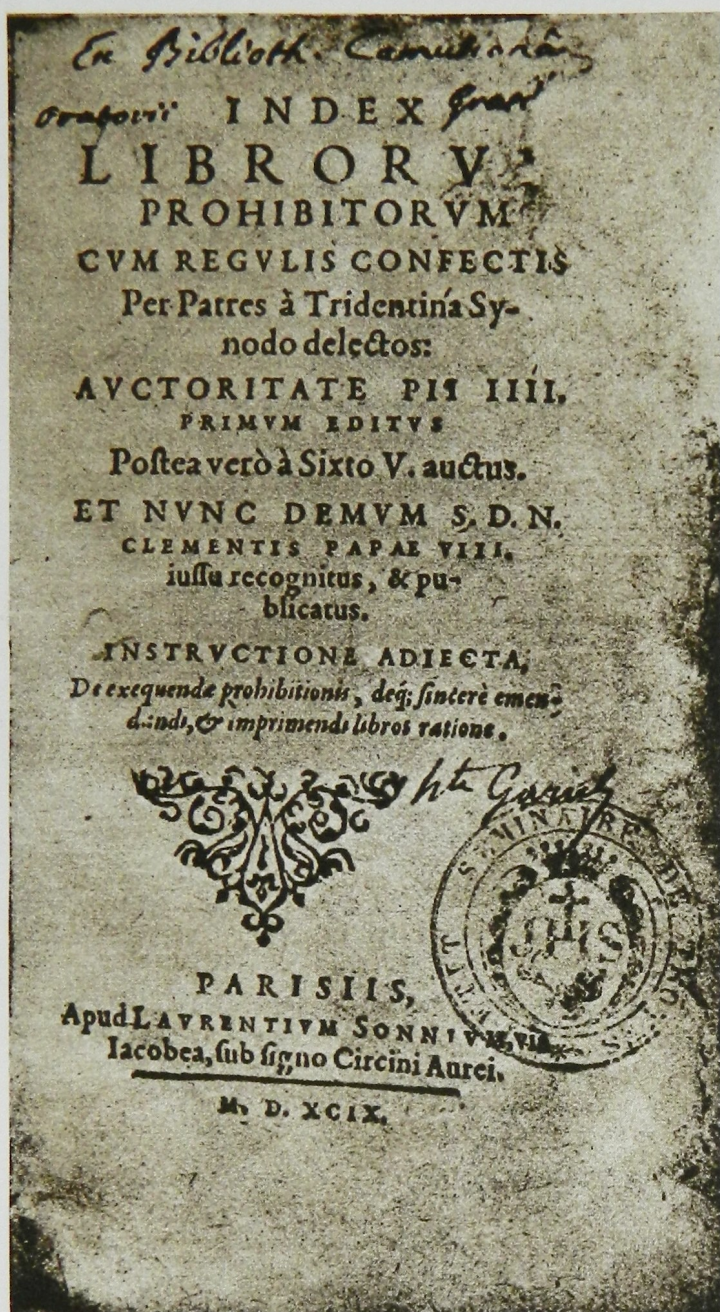

A
PÁPA
ÉS A
VATIKÁN

IRTA:
KÁLLAY MIKLÓS

CSERÉPFALVI KIADÁSA

A tiltott könyvek egyik első jegyzéke, nyomták Párizsban 1599-ben

AZ INDEX

Az Indexről nagyon sok szó esik világi körökben is. Lépten-nyomon híre kel, hogy Rómában ezt vagy azt a könyvet helyezték Indexre. Legutóbb például igen nagy meglepetést keltett, hogy Gabrielle D'Annunziónek Libro segretója úgyszólván nyomban a megjelenése után Indexre került. Az Indexet jelenleg a Szent Officium kongregációjának hatáskörébe utalta a pápa. De valamikor az Indexnek külön kongregációja volt, amely 1917-ben szűnt meg.

Az Index igen régi intézménye az Egyháznak. Még 494-ben állította először össze I. Szent Gelasius pápa a tiltott könyvek jegyzékét. Később a trienti zsinat vetette meg az Index törvényes szabályzatainak alapját. IV. Pius az egész katolikus világra kötelezővé tette az Indexet, V. Pius

kreálta az Index kongregációját. Legutóbb XIII. Leó pápa módosította szabályait.

A szabadgondolat és a szabad sajtó jegyében sokat támadták az Index intézményét, amely mellett az Egyház évszázadok hosszú során át kitartott. Az Egyház arra az álláspontra helyezkedik, hogy ha szabad is a gondolat, vannak olyan eszmék és tanok, amelyek felforgatók és károsak a rendre, ezeknek terjesztését tehát az emberiség érdekében meg kell akadályozni. Nemcsak az Egyház, a mindenkori kormányok is megtették ezt, azzal a különbséggel, hogy a kormányok mindig sokkal szigorúbbak, mint az Egyház és hozzá még elfogultak és egyoldalúak is. A katolikus Index a legelőrelátóbb és legmegfontoltabb az egész világon.

Ha egy könyvet Indexre tesznek, az nem jelent annyit, hogy ez eretnek tanokat tartalmaz. Az Indexre tételt gyakran az aktuális körülmények indokolják, amelyek idővel megszűnhetnek vagy egy könyvet, amely éveken át szerepelt levettek onnan. Az egyházmegyéknek külföldiek nem egyeznek meg mindig az általános a saját Indexébe felvehet olyan könyvet is, a cium kongregációja nem vett fel a tiltott könyvek közé, ha úgy találja, hogy a helyi viszonyok közt annak terjesztése káros. Az Index-bizottság tagjai valamikor a dominikánusok közül kerültek ki, ma különböző rendekhez tartoznak. Mielőtt egy könyv Indexre kerülne, szigorú és alapos vizsgálatok egész során megy keresztül. Először konzultorok vizsgálják meg a könyvet s adnak róluk véleményt, csak azután kerül a kérdés a kongregáció bíbornok tagjai elé, akik teljes ülésben hozzák meg döntésüket s ezt a döntést a Szent Atya elé terjesztik. Az Egyházat az Indexre tételnél kizárólag a katolikus tan tiszta megőrzése s az erkölcs védelme vezérli.

A végzést rendszeren egy szóval mondják ki: *Damnatur* vagy *dimittatur*, esetleg *ad despicendum* és *donec corrigatur*. E szerint tehát az is lehet a határozat, hogy amit a kongregáció hibásnak tart, kijavíttassék. A végzést, amelyet három egymásután következő ülésen hoznak meg, a kongregáció bíboros elnöke írja alá és a Szent Officium pecsétjével látja el. Az Indexre tétel körül lefolytatott tárgyalásokon a szerző személyesen nem védelmezheti művében elfoglalt álláspontját, sőt hivatalosan nem is hozzák tudomására, hogy műve ellen eljárás folyik. Ez természetes is. Az Egyház nem szállhat perbe a hitetlenekkel, akiknek műveit károsaknak tartja és így megidézésük céltalan volna. A katolikus írók pedig amúgy is ellenkezés nélkül alávetik magukat az Index határozatainak, akármi-lyen gúnyos megjegyzésekkel szokták is kísé-
s így megtörtént már az Indexen, később lön Indexük van, ame- Index-szel. A püspök amelyet a Szent Offi-

Svájci gárdista teljes díszben